

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1093/2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen) perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1094/2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1095/2010, eurooppalaisista riskipääomarahastoista annetun asetuksen (EU) N:o 345/2013, eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annetun asetuksen (EU) N:o 346/2013, rahoitusvälineiden markkinoista annetun asetuksen (EU) N:o 600/2014, eurooppalaisista pitkäaikaissijoitusrahastoista annetun asetuksen (EU) 2015/760, rahoitusvälineissä ja rahoitussopimuksissa vertailuarvoina tai sijoitusrahastojen arvonkehityksen mittaamisessa käytettävistä indekseistä annetun asetuksen (EU) 2016/1011 ja arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla ottamisen yhteydessä julkaistavasta esitteestä annetun asetuksen (EU) 2017/1129 muuttamisesta”

(COM(2017) 536 final – 2017/0230 (COD))

ja

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU sekä vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) annetun direktiivin 2009/138/EY muuttamisesta”

(COM(2017) 537 final – 2017/0231 (COD))

ja

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi finanssijärjestelmän makrotason vakauden valvonnasta Euroopan unionissa ja Euroopan järjestelmäriskikomitean perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1092/2010 muuttamisesta”

(COM(2017) 538 final – 2017/0232 (COD))

(2018/C 227/09)

Esittelijä: **Daniel MAREELS**

Lausuntopyyntö	Euroopan unionin neuvosto – COM(2017) 538 final: 23.10.2017, COM(2017) 536 final: 22.11.2017 ja COM(2017) 537 final: 29.11.2017 Euroopan parlamentti – COM(2017) 538 final: 26.10.2017, COM(2017) 536 final: 16.11.2017 ja COM(2017) 537 final: 16.11.2017
Oikeusperusta	EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 ja 304 artikla
Vastaava erityisjaosto	”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus”
Hyväksyminen erityisjaostossa	29.1.2018
Hyväksyminen täysistunnossa	15.2.2018
Täysistunnon nro	532
Äänestystulos	156/0/5
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ehdotuksiin, joiden tarkoituksena on tehostaa pääomamarkkinaunionissa sovellettavaa valvontaa, ja hyväksyy kaikki niissä esitetyt tavoitteet. Ehdotukset ovat uusi ja tärkeä askel kohti pidemmälle menevää yhdentämistä ja lähentämistä, joka toteutetaan tiivistämällä pääomamarkkinaunionissa harjoitettavaa yhdenmättyä valvontaa, ja lisäksi niiden avulla edistetään laajempien tavoitteiden toteutumista.

1.2 Ehdotuksista saadaankin ensi sijassa uusia rakennuspalikoita EU:n pääomamarkkinaunioniin, jonka nopea toteuttaminen on erittäin suotavaa. Pääomamarkkinaunionin avulla on puolestaan edistettävä talous- ja rahaliiton syventämistä ja loppuunsaattamista. Laajemmin tarkastellen molemmilla tulee myös vahvistaa EU:n ja jäsenvaltioiden asemaa muuttuvassa globaalissa toimintaympäristössä.

1.3 Moitteettomasti toimivan pääomamarkkinaunionin merkitystä ei saa aliarvioida, sillä tällainen unioni voi merkittävästi helpottaa rajojen yli tapahtuvaa yksityistä riskinjakoa. Pääomamarkkinaunionin tulee parantaa jäsenvaltioiden kykyä selvitä kriisiaikojen epäsymmetrisistä häiriöistä. Tämä edellyttää, että markkinat ovat turvalliset, vakaat ja häiriöitä sietävät. Sekä mikro- että makrotason vakavaraisuusvalvonnan tehostamisella on tämän kannalta ratkaiseva merkitys.

1.4 Onkin erittäin tärkeää ja ensisijaista, että rajatylittäviä markkinatoimia helpotetaan edelleen: niitä tulee voida toteuttaa valtiokohtaisten ja muiden esteiden, hidasteiden ja erojen häiritsemättä ja nykyistä pienemmin kustannuksin. Toimintaedellytysten on oltava tasapuoliset, eikä toimijalle suotuisimman sääntelyn hyväksikäyttö tule kysymykseen. Yritysten on voitava hyödyntää rahoitusmahdollisuuksia paremmin ja helpommin, vähemmällä byrokratialla ja huokeammin.

1.5 Kuluttajien ja sijoittajien käyttöön tarjoutuvan valikoiman on laajennuttava ja parannuttava, ja kuluttajan- ja sijoittajansuojan tulee olla kattavampi. Perimmäisenä tavoitteena tulee komitean mielestä olla luottamuksen lisääminen markkinoilla kaikkien sidosryhmien, myös valvontaviranomaisten, keskuudessa. Luottamusta voidaan herättää muun muassa pyrkimällä saattamaan rahoitustoiminta kestävämmälle pohjalle siten kuin tavoitteena on kansainvälisissä toimissa ja sopimuksissa. Tämän tulee heijastua myös valvontaan.

1.6 Uudessa valvontaympäristössä tulee pitää jatkuvasti huoli siitä, että toiminta on mahdollisimman selkeää ja että oikeusvarmuus on mahdollisimman suuri kaikkien kannalta. Haasteena on löytää oikea tasapaino jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten ja Euroopan valvontaviranomaisten toimivaltuuksissa sekä toimia – silloin kun siihen on mahdollisuus – toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaan, varsinkin nyt pääomamarkkinaunionia rakennettaessa ja ottaen huomioon markkinatoimijoiden monimuotoisuus ja erityisesti pienet toimijat. Tämä pätee myös paikallisiin rahoitustapahtumiin. Samaan aikaan on kartettava epäselvyyttä, päällekkäisyyttä ja muita sellaisia valvontaan liittyviä tilanteita, jotka hankaloittavat tai haittaavat vakavasti unionin toteuttamista.

1.7 Lisäksi on ennakoitava tulevaisuutta, jotta uutta kehitystä ja modernia teknologiaa, mm. rahoitusteknologiaa (fintech), voidaan soveltaa asianmukaisesti ja turvallisesti myös rahoitusallalla siten, että toimintaedellytykset ovat kaikille toimijoille tasapuoliset.

1.8 Yhdennettyä valvontaa toteutettaessa on keskeistä pyrkiä lähentymiseen ja yhtenäisyyteen, ja tehokkuuden ja tuloksellisuuden pitää olla tässä yhteydessä REFIT-toimintaperiaatteiden mukaisesti ensisijaisia. Tätä ajatellen voi olla hyödyllistä vahvistaa Euroopan valvontaviranomaisten valmiuksia laatia omia vaikutustenarviointeja. Lisäksi on kiinnitettävä runsaasti huomiota kustannuspuoleen. Jos osa kustannuksista peritään jatkossa suoraan yksityissektorilta, on pidettävä mielessä budjettikuri ja vältettävä rasitteiden päällekkäisyyttä. Mahdolliset muutokset tulee toteuttaa avoimesti, ja joka tapauksessa on suositeltavaa varmistaa kokonaisuutensa hallinta. Alan toimijoiden tulee voida osallistua siihen soveltuvin tavoin.

1.9 Myös tulevaisuudessa tulee edelleen tukeutua vuoropuheluun ja vuorovaikutukseen kaikkien tahojen ja sidosryhmien kanssa sekä kaikille aiheesta kiinnostuneille avoimiin julkisiin kuulemismenettelyihin. Tämä on komitean mielestä erittäin tärkeää, koska näin voidaan päästä konkreettisten tilanteiden kannalta mahdollisimman hyviin tuloksiin, joilla on mahdollisimman laaja tuki.

1.10 Esitetyt ehdotukset merkitsevät suurta edistysaskelta, mutta työ ei pääty tähän. ETSK pitää tarpeellisena pyrkiä viiden puheenjohtajan kertomuksessa esitettyyn tavoitteeseen, jonka mukaan viime kädessä markkinoilla olisi yhteinen valvontaviranomainen. Kun nyt esitetyt ehdotukset on toteutettu, tulee edetä älykkäästi ja vakaasti tätä tavoitetta kohti ottaen huomioon se, mitä edellä todetaan.

1.11 Komitea antaa täyden tukensa ehdotukselle tiettyjen vakuutusalaan koskevien valvontavaltuuksien siirtämisestä jäsenvaltioiden valvontaviranomaisilta EU-tasolle, sillä tämä edistää lähentymistä valvonnan alalla sekä tasapuolisten toimintaedellytysten luomista kaikille markkinatoimijoille.

2. Taustaa ⁽¹⁾

2.1 Kun ajatellaan pääomamarkkinaunionin rakentamista, tällä hetkellä on todettava, että EU:n pankkialaa valvotaan jo johdonmukaisesti 19 jäsenvaltiota käsittävän pankkiunionin puitteissa sovellettavan yhteisen valvontamekanismin kautta, mutta pääomamarkkinoiden valvonta tapahtuu samaisessa EU:ssa muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta jäsenvaltio-tasolla.

2.2 On selvää, ettei tilanne ole pääomamarkkinaunionin – ja myös pankkiunionin – perustavien periaatteiden mukainen. Ei pidä myöskään unohtaa, ettei tavoiteltu finanssimarkkinoiden yhdentymisen hyödytä pelkästään talous- ja rahaliittoa vaan kaikkia jäsenvaltioita.

2.3 Koska pääomamarkkinaunionin valmiiksi saattaminen kuuluu nykyisen Euroopan komission painopisteisiin, nyt ponnistellaan ensisijaisesti sen puolesta, että valvonta saataisiin muuttuvassa ympäristössä paremmin linjaan pääomamarkkinaunionia ja finanssimarkkinoiden yhdentämistä koskevien periaatteiden kanssa. Näistä toimista ilmoitettiin jo pääomamarkkinaunionista äskettäin tehdyn väliarvioinnin ⁽²⁾ yhteydessä.

2.4 Komissio esitti tähän liittyen 20. syyskuuta 2017 tiedonannon ⁽³⁾ ja kolme säädösehdotusta, joilla tehdään muutoksia kahteen direktiiviin ja yhdeksään asetukseen ⁽⁴⁾. Ehdotetut toimet koskevat kaikkia jäsenvaltioita.

2.5 Ehdotusten tavoitteena on vahvistaa ja yhdentää yhä enemmän EU:n nykyistä valvontakehystä mm. seuraavin keinoin:

2.5.1 Valvonnan koordinoinnin tehostaminen

2.5.1.1 vahvistamalla koko EU:ssa kohdennetusti makrotason vakauden valvontaa, joka on Euroopan järjestelmäriski-komitean käsissä;

2.5.1.2 lähentämällä edelleen valvontaa siten, että vahvistetaan Euroopan valvontaviranomaisten toimivaltuuksia nykyisestä;

2.5.1.3 tehostamalla Euroopan valvontaviranomaisten ohjeiden ja suositusten antamismenettelyjä näiden välineiden merkityksen huomioon ottamiseksi;

2.5.1.4 antamalla Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle mahdollisuus saada transaktiotietoja suoraan markkina-osapuolilta;

2.5.1.5 vahvistamalla Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) roolia vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten sisäisten riskinarviointimallien hyväksymismenettelyjen koordinoinnissa.

2.5.2 Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) suorien valvontavaltuuksien laajentaminen

⁽¹⁾ Tekstijakson sisältö pohjautuu useisiin virallisiin, mm. neuvoston ja komission julkaisuihin (esim. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13447-2017-INIT/fin/pdf> ja http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3308_en.htm).

⁽²⁾ Komission tiedonanto pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman väliarvioinnista (COM(2017) 292 final).

⁽³⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaaliskomitealle ja alueiden komitealle yhdenneytymisen valvonnan lisäämisestä pääomamarkkinaunionin ja finanssimarkkinoiden yhdyntymisen vahvistamiseksi muuttuvassa ympäristössä (COM(2017) 542 final).

⁽⁴⁾ Ks. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/european-system-financial-supervision_en#reviewofthesfs

2.5.2.1 Pääomamarkkinoiden valvonnan uudet alat ovat etupäässä niitä aloja, joilla suoralla valvonnalla voidaan poistaa rajatylittävän toiminnan esteitä ja edistää markkinoiden tiiviimpää yhdentymistä. Tätä voidaan pitää askeleena yhteisen valvontaviranomaisen suuntaan.

2.5.3 Valvontaviranomaisten hallintotavan ja rahoituksen kehittäminen

2.5.3.1 Hallintorakenteen osalta erotetaan toisistaan jäsenvaltioiden viranomaisten ja Euroopan valvontaviranomaisten toimivaltuudet. Jäsenvaltioiden viranomaiset näyttävät jatkossakin yleisen suunnan ja päättävät sääntelyasioista, kun taas Euroopan valvontaviranomaiset tekevät EU-painotteiset päätökset valvontakäytäntöjen koordinoinnista.

2.5.3.2 Rahoituksessa painotetaan monipuolistamista. Tarkoituksena on, että viranomaisten lisäksi myös asianomaiset toimialat ja markkinaosapuolet kantavat vastuuta rahoituksesta.

2.5.4 Vaatimus siitä, että Euroopan valvontaviranomaiset ottavat toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä hoitaessaan huomioon ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät tekijät samoin kuin rahoitusteknologiaan liittyvät kysymykset

2.5.4.1 Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus selkeyttää ja vahvistaa Euroopan valvontaviranomaisten roolia arvioitaessa ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyviä riskejä, jotta voidaan turvata Euroopan rahoitussektorin pitkän aikavälin vakaus ja kestävän talouden edut⁽⁵⁾.

2.5.4.2 Sääntely- ja valvontaviranomaisilla on oltava mahdollisuus perehtyä rahoitusteknologiaan sekä kehittää uutta sääntelyä ja valvontajärjestelyjä mm. yhteistyössä fintech-yritysten kanssa⁽⁶⁾.

2.6 Lisäksi on ehdotettu⁽⁷⁾ tiettyjen toimivaltaisille kansallisille viranomaisille nykyisin kuuluvien valvontavaltuuksien siirtämistä Euroopan valvontaviranomaisille. Kyse on ennen kaikkea vakuutusalaan koskevista valtuuksista.

2.6.1 ESMalle siirrettäväksi ehdotetaan lähinnä toimivaltuuksia, jotka liittyvät raportointipalvelujen tarjoajien toimilupien myöntämiseen ja valvontaan sekä alaan liittyvien tietojen keräämiseen.

2.6.2 EIOPalle ehdotetaan nykyistä vahvempaa asemaa valvonnan lähentämisessä sisäisten riskinarviointimallien käyttöä koskevien hakemusten alalla. Lisäksi esitetään muutoksia malleja koskeviin hakemuksiin liittyvien tietojen jakamiseen sekä EIOPalle mahdollisuutta antaa asiaan liittyviä lausuntoja ja valtuutta osallistua valvontaviranomaisten välisten riitojen sovitteluun.

3. Huomioita

3.1 Komission esittämät ehdotukset ovat osa laajempaa pääomamarkkinaunionin toteuttamishanketta, joka on kiistatta ajankohtainen ja suurimerkityksinen. ETSK ”puoltaa määrätietoisesti pääomamarkkinaunionia ja suhtautuu kunnianhimoisesti sen toteuttamiseen”. On erittäin tärkeää, että se saadaan ripeästi aikaan⁽⁸⁾. Myös Eurooppa-neuvosto⁽⁹⁾ ja Euroopan parlamentti⁽¹⁰⁾ ovat säännöllisesti kehottaneet saattamaan pääomamarkkinaunionin valmiiksi.

3.2 Komitean mielestä pääomamarkkinaunioni on puolestaan nähtävä osana laajempia puitteita, jotka koskevat Euroopan kansainvälistä asemointia muuttuvassa maailmanlaajuisessa kontekstissa, talous- ja rahaliiton syventämistä ja valmiiksi saattamista sekä yhä pidemmälle menevää unionin kaikkien jäsenvaltioiden finanssimarkkinoiden yhdentymistä.

⁽⁵⁾ Vuonna 2018 esitetään asiaa koskeva toimintasuunnitelma sääntelytoimenpiteeseen.

⁽⁶⁾ Myös tästä aiheesta on tiedossa komission toimintasuunnitelma vuonna 2018.

⁽⁷⁾ Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU sekä vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) annetun direktiivin 2009/138/EY muuttamisesta (COM(2017) 537 final).

⁽⁸⁾ EUVL C 81, 2.3.2018, s. 117, kohta 1.1.

⁽⁹⁾ 22. ja 23. kesäkuuta 2017 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin 9. heinäkuuta 2015 antama päätöslauselma pääomamarkkinaunionin muodostamisesta, (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0268+0+DOC+XML+V0//FI>).

3.3 Tällainen finanssimarkkinoiden yhä tiiviimpi yhdentyminen on erityisen tärkeää, koska se helpottaa ja edistää rajojen yli tapahtuvaa yksityistä riskinjakoa. Kuten viime aikojen kriisi on osoittanut, jäsenvaltioiden kykyä selvittää kriisiaikojen epäsymmetrisistä häiriöistä on tarvetta parantaa tällä tavoin.

3.4 Lisäksi "pääomamarkkinaunioni kykenee antamaan merkittävän panoksen talouden elpymisen ylläpitämiseen ja edistämään osaltaan kasvua, investointeja ja työpaikkojen luomista, mikä on sekä kaikkien jäsenvaltioiden että koko EU:n etu. – Sen puolestaan on määrä edistää tavoiteltuja suurempaa vakautta, turvallisuutta ja kestäkykyä niin talous- kuin rahoitusjärjestelmän kohdalla ⁽¹¹⁾."

3.5 Komitea suhtautuu näin ollen myönteisesti myös ehdotuksiin EU:n valvontamekanismin vahvistamisesta ja yhdentämisestä sekä siihen, että ne saatiin nopeasti. Nyt on ryhdyttävä toimiin niiden toteuttamiseksi. Muistutettakoon tässä yhteydessä muista, aiemmin esitetyistä aloitteista, jotka niin ikään ovat edistäneet kyseisten tavoitteiden saavuttamista ja joita ETSK on myös puoltanut. Näitä ovat mm. ehdotukset yhdenmukaisesta valvontamekanismista keskusvastapuolille ⁽¹²⁾ ja PEPP-eläketuotteesta ⁽¹³⁾, jonka yhteydessä EIOPALLA on vahva rooli.

3.6 Kuten komitea on aiemmin todennut, se "on kaiken kaikkiaan hyvillään siitä, että keskeinen huomion kohde pääomamarkkinaunionin toteuttamistyössä on valvonta. **EU:n tasolla tapahtuva valvonta** on ratkaisevassa asemassa paitsi **turvallisuutta ja vakautta** ajatellen myös pyrittäessä **integroimaan markkinat ja raivaamaan esteet, häirttekijät ja eriarvoisuudet pääomamarkkinaunionista** ⁽¹⁴⁾." Nämä tavoitteet ovat edellä kuvailuissa puitteissa ratkaisevan tärkeitä, ja niiden tulee siksi olla aina etusijalla ja huomion kohteena.

3.7 Komitea pitää tärkeänä, että ehdotetut säännöt edistävät asetettujen tavoitteiden saavuttamista konkreettisesti ja suoraan ja että niillä on myönteisiä vaikutuksia kaikille asianomaisille ja kaikissa jäsenvaltioissa.

3.8 Komitea yhtyy siis tiedonannossa tästä asiasta esitettyihin näkemyksiin. Tiedonannossa todetaan, että "on ratkaisevan tärkeää lisätä Euroopan valvontaviranomaisten valmiuksia taata johdonmukainen valvonta ja yhteisen sääntökirjan yhdenmukainen täytäntöönpano. Pääomamarkkinoiden toiminta sujuvoituu, kun vähennetään esteitä rajat ylittäviltä investoinneilta, yksinkertaistetaan liiketoimintaympäristöä ja alennetaan rajojen yli toimiville yrityksille aiheutuvia noudattamiskustannuksia, jotka johtuvat sääntöjen epäyhdenmukaisesta täytäntöönpanosta. Sijoittajan näkökulmasta johdonmukainen valvonta ja yhdenmukainen sääntöjen täytäntöönpano parantaa sijoittajansuojaa ja lisää luottamusta pääomamarkkinoihin ⁽¹⁵⁾." Näihin päämääriin yltäminen edellyttää, että kaikkien EU-maiden valvontanormit ovat vertailukelpoisia.

3.9 Valvontavaltuuksia laajennettaessa on myös pidettävä huoli siitä, että toiminta on mahdollisimman selkeää ja että oikeusvarmuus on mahdollisimman suuri kaikkien – niin Euroopan valvontaviranomaisten ja jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten kuin valvottavien yritystenkin – kannalta. Toteutettavien valvontatoimenpiteiden on oltava asianmukaisia.

3.10 Jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten ja Euroopan valvontaviranomaisten toimivaltuuksissa on pyrittävä asianmukaiseen tasapainoon. Rajatylittävien tapahtumien ja toimien toteuttamisedellytyksistä on ensiarvoisen tärkeää tehdä mahdollisimman hyvät, ja tällaista toimintaa häirtävät esteet on poistettava. Muissa tapauksissa on tutkittava mahdollisuuksia säilyttää valvonta jatkossakin paikallistasolla, varsinkin nyt pääomamarkkinaunionia rakennettaessa ja ottaen huomioon markkinatoimijoiden monimuotoisuus ja erityisesti pienet toimijat. Suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden mukaan toimimista on harkittava aina silloin kun siihen on mahdollisuus. Tämä pätee myös paikallisiin rahoitustapahtumiin, joita ajatellen jäsenvaltioiden valvontaviranomaiset ovat lähempänä markkinoita. Toimijalle suotuisimman sääntelyn hyväksikäyttöä, valvonnan päällekkäisyyttä, maakohtaisia sääntöjä ja ylisääntelyä on kartettava mahdollisimman paljon, varsinkin jos ne hankaloittavat tai häirtävät vakavasti pääomamarkkinaunionin toteuttamista.

3.11 Lisäksi on pyrittävä hyvään tasapainoon rajatylittävien rahoituspalvelujen ja -välineiden tarjoamismahdollisuuksien (vrt. edellä rajojen yli tapahtuvasta yksityisestä riskinjoosta esitetyt huomiot) sekä sijoittajien ja kuluttajien suojelun välillä. Tämän seikan merkitys kasvaa, sillä yhä suurempi osa tapahtumista hoidetaan nykyisin perinteisen kasvokkain tapahtuvan asioinnin sijasta etäpalveluna ⁽¹⁶⁾. Lopputuloksena pitäisi olla, että (potentiaaliset) asiakkaat saavat samantasoiset tiedot ja suojan riippumatta siitä, mihin (palvelun tai välineen) tarjoaja on sijoittautunut ja missä muodossa tarjoaminen tapahtuu.

⁽¹¹⁾ EUVL C 81, 2.3.2018, s. 117, kohta 1.3.

⁽¹²⁾ EUVL C 434, 15.12.2017, s. 63

⁽¹³⁾ EUVL C 81, 2.3.2018, s. 139

⁽¹⁴⁾ EUVL C 81, 2.3.2018, s. 117, kohta 1.12.

⁽¹⁵⁾ Tiedonanto COM(2017) 542 final, s. 5.

⁽¹⁶⁾ Esimerkiksi internetin kautta.

3.12 EU-tason valvonnassa on myös välttämättä kiinnitettävä runsaasti huomiota kuluttajien ja sijoittajien suojeluun. Heidän käyttöönsä tarjoutuvan valikoiman on laajennettava ja parannettava, ja kuluttajan- ja sijoittajansuojan tulee olla kattavampi. Tarjolla on siis oltava myös riskittömiä perustuotteita. Johdonmukaisuus muiden aloitteiden kanssa⁽¹⁷⁾ on pyrittävä varmistamaan, eikä uuden säännösten täytäntöönpano saa aiheuttaa haittaa kuluttajille. Perimmäisenä tavoitteena tulee komitean mielestä olla luottamuksen lisääminen markkinoilla kaikkien sidosryhmien, myös valvontaviranomaisten, keskuudessa. Luottamusta voidaan herättää muun muassa pyrkimällä saattamaan rahoitustoiminta kestävämmälle pohjalle siten kuin tavoitteena on kansainvälisissä toimissa ja sopimuksissa.

3.13 On myös ennakoitava tulevaisuutta, jotta rahoitusallalla voidaan soveltaa uutta kehitystä ja modernia teknologiaa, mm. rahoitusteknologiaa (fintech). Sen tarjoamia mahdollisuuksia tulee hyödyntää, mutta ei turvallisuuden kustannuksella. Kaikkien osapuolten toimintaedellytysten on oltava tasapuoliset, olipa niiden toimintatapa mikä hyvänsä.

3.14 Euroopan valvontaviranomaisten toimet lainsäädännöllisten normien kehittämiseksi ansaitsevat huomiota ja arvostusta. Tältä osin on tärkeää pyrkiä tulevaisuudessa yhä tiiviimpään lähtymiseen ja yhtenäisyyteen, jotta käytettävissä olevat resurssit tulevat hyödynnettyä mahdollisimman hyvin. Myöskään EU:n lainsäädännön moitteettoman täytäntöönpanon merkitystä ei saa unohtaa.

3.15 Kun nyt ehdotettuja ja tulevia tämän alan säännöksiä pannaan täytäntöön, on haettava inspiraatiota REFIT-toimintamallista: tehokkuuden ja tuloksellisuuden pitää olla ensisijaisia samalla kun pyritään saavuttamaan toivotut tulokset mahdollisimman pienin kustannuksin. Kun noudatetaan REFIT-periaatteita, asiat pysyvät yksinkertaisina, turhat rasitteet jäävät pois ja sääntöjä mukautetaan toimintapoliittisia tavoitteita vaarantamatta.

3.16 Tähän liittyen voitaisiin harkita, että vahvistettaisiin Euroopan valvontaviranomaisten valmiuksia laatia omia vaikutustenarviointeja, koska nämä tahot pystyisivät tällöin analysoimaan laatimiensa normien täytäntöönpanokustannuksia ja tehokkuutta ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon myös suhteellisuusperiaatteen. Tällaisten arviointien laadinnassa voitaisiin myös hyödyntää laajemmin ja järjestelmällisemmin erilaisia sidosryhmäkokonaisuuksia tietojen ja kokemusten keräämiseksi yritysmaailman puolelta.

3.17 Jotta Euroopan valvontaviranomaiset pystyvät hoitamaan tehtävänsä asianmukaisesti, niillä tulee olla käytettävissään tehtäviensä edellyttämät määrärahat. Ne saavat tällä hetkellä rahoituksensa osittain EU:n talousarviosta ja osittain jäsenvaltioiden valvontaviranomaisilta. Mahdollisia muutoksia tehtäessä, esimerkiksi siirrettäessä osa välillisen valvonnan kustannuksista suoraan yksityissektorin maksettavaksi, on pidettävä mielessä budjettikuri ja vältettävä rasitteiden päällekkäisyyttä. Finanssiyhteisöt osallistuvat nykyisessäkin järjestelmässä Euroopan valvontaviranomaisten rahoittamiseen kotivaltionsa valvontaviranomaisen maksaman osuuden kautta. Jäsenvaltioiden ja Euroopan valvontaviranomaisille finanssiyhteisöiltä perittävät maksut tulee näin ollen järjestellä uudelleen; valvontakustannukset eivät saa yleisesti ottaen nousta nykyisestä. Mahdolliset myöhemmät muutokset tulee toteuttaa mahdollisimman avoimesti, ja toimiin tulee liittää tiukat valvontamekanismit. Lisäksi on huolehdittava kokonaismäärärahojen asianmukaisesta hallinnasta soveltuvin tavoin yhdessä rahoitusalan toimijoiden kanssa.

3.18 Esitetyt ehdotukset merkitsevät epäilemättä suurta edistysaskelta, mutta työ ei pääty vielä tähän. Komitea yhtyy näkemykseen, joka hiljattain julkaistussa pohdinta-asiakirjassa talous- ja rahaliiton syventämisestä⁽¹⁸⁾ esitetään tästä aiheesta: ”valvontakehyksen vähittäisen vahvistamisen seurauksena Eurooppaan todennäköisesti perustetaan lopulta yhteinen pääomamarkkina-avalvoja”. Tähän lopulliseen tavoitteeseen viitataan myös vuoden 2015 puolivälissä julkaistussa viiden puheenjohtajan kertomuksessa⁽¹⁹⁾.

3.19 Nyt ehdotetut toimet on tarkoitus toteuttaa vaiheittain. Tämä vaikuttaa mitä sopivimmalta lähestymistavalta varsinkin tässä pääomamarkkinaunionin rakentamisvaiheessa⁽²⁰⁾ ja ottaen huomioon jäsenvaltioiden tilanteiden erilaisuus ja tavoitteet sekä tämän hetken monenlaiset maailmanlaajuiset taloudelliset, teknologiset ja muut poliittiset haasteet ja kehityssuunnat.

⁽¹⁷⁾ Esimerkiksi komission hiljattain julkaisema ”Kuluttajille tarkoitettuja rahoituspalveluja koskeva toimintasuunnitelma: Parempia tuotteita, enemmän valinnanvaraa”. Ks. ETSK:n lausunto aiheesta ”Kuluttajille tarkoitettuja rahoituspalveluita”, (EUVL C 434, 15.12.2017, s. 51).

⁽¹⁸⁾ 31. toukokuuta 2017 julkaistu asiakirja, s. 21, (https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-emu_fi.pdf).

⁽¹⁹⁾ Kesäkuussa 2015 julkaistu asiakirja, kohta 3.2., s. 14, (https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/5-presidents-report_fi.pdf).

⁽²⁰⁾ Komission tiedonannossa pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelman väliarvioinnista (7. kesäkuuta 2017) luetellaan vielä 38 muuta, vuoteen 2019 mennessä pääomamarkkinaunionin täytäntöönpanoon liittyen toteutettavaa toimenpidettä (COM(2017) 292 final).

3.20 Komitea on hyvillään siitä, että ehdotuksia laadittaessa on tukeuduttu Euroopan valvontaviranomaisille kertyneeseen operatiiviseen kokemukseen, komission työhön ja Euroopan parlamentin suosituksiin, käyty tiivistä vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa ja järjestetty laaja ja kaikille aiheesta kiinnostuneille avoin julkinen kuulemismenettely. Komitea pitää tällaista lähestymistapaa oikeana ja asianmukaisena, koska se luo edellytykset päästä konkreettisten tilanteiden kannalta mahdollisimman hyviin tuloksiin, joilla on mahdollisimman laaja tuki. Komitea kehottaakin painokkaasti soveltamaan tätä lähestymistapaa myös tulevaisuudessa lainsäädännön säännöllisen arvioinnin yhteydessä ja toteutettaessa uusia toimia, joiden avulla edetään kohti lopullista päämäärää (ks. edellä).

3.21 Etusijalla on oltava aina tasapuolisten toimintaedellytysten luominen EU:n finanssimarkkinoille sekä euroalueen sisällä että muihin jäsenvaltioihin nähden. Tasapuolisiin toimintaedellytyksiin on pyrittävä myös EU:n ulkopuolisten toimijoiden suhteen. Tämä tavoite voi toteutua vain, jos kyseisten unionin ulkopuolisten maiden soveltama sääntely ja valvonta vastaa tavoitteiltaan EU:n soveltamaa sääntelyä ja valvontaa.

3.22 Ehdotus eräiden vakuutusalaan liittyvien valvontavaltuuksien siirtämisestä jäsenvaltioiden valvontaviranomaisilta EU-tasolle liittyy haluun laajentaa EU:n finanssimarkkinoiden valvontaa ja edistää siten pääomamarkkinaunionin toteutumista. Siirto edistää valvonnan lähentymistä ja kaikille markkinatoimijoille tasapuolisten toimintaedellytysten toteutumista.

Bryssel 15. helmikuuta 2018.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS
